

evergreen

DOBA UHELNÁ
KONČÍ.

VÁCLAV NEUŽIL:
PŘÍRODA JE
ZÁKLAD

BLOODPAD
V PARAGRAFECH

MAGAZÍN Hnutí DUHA, LÉTO 2017

LÉTO, DIVOČINA, BORŮVKY

**Hnutí
DUHA**

CHCETE DIVOČINU?

Dejte to všem vědět,
kupte si tričko:
obchod.hnutiduha.cz

Chci
divočinu

www.hnutiduha.cz

Vážené čtenářky, vážení čtenáři,

společně jsme to dokázali! Zachránili jsme národní parky před útokem developerů a s nimi spojených jihočeských a plzeňských politiků. Ti v touze přebudovat Šumavu z národního parku na lunapark prosadili v Senátu pozměňovací návrh, který by ze všech čtyř českých národních parků zachoval pouze názvy. Senátoři chtěli vyškrtnout ochranu divoké přírody jako poslání národních parků, otevřít je nové masivní výstavbě či rozšířit možnosti těžby dřeva.

Nejsem jistě žádná velká výjimka v tom, že jsem navštívil všechny čtyři národní parky. Pamatuji si, jak jsem coby teenager zvládl čtyřicetkilometrový výšlap se svým tátou po národním parku Šumava. Vybavuji si závrat na spektakulárních krkonošských hřebenových túrách. Rád vzpomínám na svoji tříletou dcerku běžající v létě bosky v jemném písku podél skalních obrů v Českém Švýcarsku a na podzim se brodící pestrobarevným listím v lesích národního parku Podyjí.

A vím jistě, že nejsem jediný, komu se sevřelo srdce při představě, že by nespoutaná krása naší přírody byla ničena komerčními zájmy. Takových nás bylo více než 55 tisíc. Tolik lidí se připojilo k výzvě Hnutí DUHA na www.zachranmenarodniparky.cz. Byli mezi nimi také mnozí (a možná všichni) z vás, kterým se dostává do rukou další číslo magazínu Evergreen. A za to bych vám chtěl poděkovat. Bez vás by nebylo možné přesvědčit poslance, aby přehlasovali napřed destruktivní senátní návrh a poté znovu i prezidenta Zemana, který návrh vetoval.

Výsledná novela zákona o ochraně přírody není vůbec dokonalá, se zajištěním ochrany divoké přírody v našich národních parcích bude ještě spousta práce. Ale je to dobrý krok správným směrem. Naše společné vítězství pro divočinu a zároveň vstup do další fáze snažení o její ochranu v České republice. Máme prověřeno ze strany přírodovědců i právníků, že ochrana ostrovů divoké přírody dává smysl i mimo národní parky. Takže nás čeká dobrodružná cesta. Pojdte se na ni vydat opět s námi. Věřím, že společně znovu uspějeme.

Jiří Koželouh, programový ředitel Hnutí DUHA

Obsah:	4	AKTUALITY, NOVINKY, UDÁLOSTI Co by vám nemělo uniknout.	14	SPOLEČNÉ HODNOTY Kam a kudy kráčí Hnutí DUHA.
	6	VÁCLAV NEUŽIL Příroda je základ...	16	JEDEN DEN Jak si žije Jaromír Bláha.
	10	VLAKEM DO DIVOČINY Čas výletů a výprav například za divočinou (a borůvkami).	22	BLOODPAD Redukční dieta pro popelnice.
	12	DOBA UHELNÁ Limity jsme my, opravdu.	22	ROMANA KACLÍKOVÁ Podílet se na změnách.

Jaromír Bláha laureátem Ceny Josefa Vavrouška

Cenu Josefa Vavrouška za dlouhodobý přínos pro ochranu životního prostředí a udržitelný rozvoj převzal v první polovině června dlouholetý člen ekologické organizace Hnutí DUHA a expert na ochranu přírody a lesů Jaromír Bláha.

Zařadil se tak do společnosti takových dřívějších laureátů, kterými jsou bývalí ministři životního prostředí Bedřich Moldan, Ivan Dejmál nebo Martin Bursík či vědci a akademici Josef Fanta, Hana Librová nebo Igor Michal.

Jaromír Bláha cenu získal především za svou dlouholetou práci na ochraně přírody v hospodářských lesích i divočiny v chráněných územích, zejména pak v našem největším a celoevropsky významném národním parku Šumava. V těchto tématech se angažuje odborně i občansky, vystupuje v médiích či veřejných debatách nebo jedná s politiky. Působí takto vytrvale už od roku 1994, kdy v Hnutí DUHA založil někdejší program Lesy, dnes pojmenovaný Krajina.

Za svou odbornou, občanskou i osvětovou činnost ve prospěch ochrany přírody získal několik mezinárodních ocenění. Naposledy to byla v roce 2014 evropská cena nadace EuroNatur udělená zároveň celému Hnutí DUHA za budování zelených a mírových mostů v Evropě. K dalším nositelům této ceny patří například princ Charles, Nelson Mandela či Michail Gorbačov. Hnutí DUHA bylo oceněno konkrétně za dlouhodobý a mimořádný podíl na ochraně přírody v národním parku Šumava.

Uhelná elektrárna Počeradý neskončí v rukou kontroverzního Pavla Tykače

Danielu Benešovi, generálnímu řediteli ČEZu, ani napodruhé nevyšel pokus protlačit na dozorčí radě ČEZ prodej uhelné elektrárny ČEZ Počeradý kontroverznímu finančníkovi a uhlobaronovi Pavlu Tykačovi. Iniciativa ekologických organizací, lékařů, vědců, významných osobností veřejného života i místních politiků z Ústecka tak uspěla s jasnými argumenty proti prodeji, s apely na jeho definitivní zastavení a k uzavření uhelné elektrárny v následujících letech.

Odprodej a následná snaha Pavla Tykače prodlužovat provoz Počerad o desítky let je v rozporu s klimatickou dohodou z Paříže a v rozporu se Státní energetickou koncepcí ČR i Politikou ochrany klimatu v ČR.

ČEZ by přišel o dodávky uhlí za 100 miliard z velkolomu Vršany, a tím i o kontrolu nad českým uhlím. Právě kvůli strategicky výhodné smlouvě na dodávky uhlí doporučila (vedle dalších důvodů) ČEZU před dvěma lety analýza společnosti Erste, aby elektrárnu (za tehdy navrhovanou cenu 8 miliard korun) neprodávala.

Pavel Tykač by se ke strategickému zdroji choval nejspíš podobně jako ke své firmě Vršanská uhelná, z níž vyvádí miliardové dividendy a zároveň ji posílá do ztráty a snižuje mzdy zaměstnancům.

Premiér Sobotka již dříve uvedl, že ČEZ nemůže jít do obchodu proti vůli státu. Plán odprodeje kritizoval také správce státní většiny v ČEZu, bývalý ministr financí Andrej Babiš. Druhý místopředseda vlády Pavel Bělobrádek žádal, aby dozorčí rada rozhodla tak, aby to bylo pro akcionáře prospěšné.

Velmi hlasitě se proti prodeji ozvali menšinoví akcionáři, kteří jeho výhodnost zpochybňují. Ti by se přitom mohli v případě prodeje, který by je poškodil, bránit soudně, neboť zákon minoritní akcionáře chrání.

Přejeme vám k narozeninám

V minulém čísle jsme psali o tom, že jako naši dárci máte možnost využívat tzv. dárcovskou samoobsluhu. Za loňský rok ji využilo přes 1 200 lidí. Pokud jste byli jedni z nich, víte, že máte možnost vyplnit své datum narození.

Slibovali jsme, že vám popřejeme k narozeninám, a konečně je to tu! V den vašich narozenin vám od nás přijde přes SMS zprávu nebo na e-mail přání k narozeninám s milým překvapením.

Měli jste už letos narozeniny a nepřišlo vám od nás přání? Není nic lehčího, než se podívat na stránku <http://osobniudaje.hnutiduha.cz> do svého osobního profilu dárce Hnutí DUHA a datum doplnit. Můžete také napsat naši kolegyni Martině Hlavatě, která se stará o vaši spokojenost, na adresu pratele@hnutiduha.cz.

Každý den, kdy jste s námi, slavíme. Děkujeme.

Česko má mít víc území pro divokou přírodu

Vláda schválila „Strategický rámec Česká republika 2030“, který definuje vizi rozvoje země do roku 2030. Mají z něj vycházet dílčí státní koncepce a vládou předkládané zákony. Zároveň říká, že strategii Česka pro příští období je také výrazné zlepšení životního prostředí, zdraví lidí, ochrany přírody a nastartování moderních inovací v ekonomice.

Významný pokrok přináší „ČR 2030“ pro ochranu divočiny. Samovolnému vývoji, tedy divoké přírodě, mají být ponechány vybrané souvislé plochy s dosud zachovalou přírodou, ale také některé plochy „dříve využívané pro potřeby zemědělství, těžby nerostných surovin, průmyslu, dopravy nebo obrany“.

Nedávno schválená novela zákona o ochraně přírody přinesla dlouhodobý cíl rozšířit oblasti divoké přírody na polovinu území každého z národních parků. Zajistit tento cíl v souladu se zákonem a „ČR 2030“ by mělo Ministerstvo životního prostředí brzy pomocí takzvaných zásad péče a zonace každého z národních parků.

Zároveň však musí být pro ochranu divočiny vyhlášeno několik větších území mimo národní parky, kde lidé ponechají svobodu přírodním procesům. Nebude se jim přitom zakazovat vstup, aby mohli fascinující přírodní proměny obdivovat. Dle odborné studie zadané Hnutím DUHA existuje celá řada území potenciálně vhodných pro takovou ochranu.

Evergreen mezi nejlepšími periodiky neziskového sektoru

Magazín Hnutí DUHA uspěl v celostátní soutěži „firemních“ publikací Zlatý středník, kterou pořádá PR klub. Dosáhl na ocenění „Top Rated“. Profesionálové z řady agentur, velkých firem, ale i neziskových organizací či freelancerů na magazínu ocenili zejména grafickou úroveň obálky, kvalitní články i takový detail, jako je kvalitní recyklovaný papír, který koresponduje s myšlenkou magazínu. Přidali také několik doporučení do budoucna. Například zmenšit počet používaných druhů písma, ale také trochu šetřit grafickými nápady.

Děkujeme PR klubu i porotcům za zpětnou vazbu i podněty. Zapracujeme na nich a věříme, že pro vás bude čtení příštího čísla ještě příjemnějším zážitkem.

Vaše redakce

Magazín Hnutí DUHA,
XX. ročník,
číslo 2/2017.

Vydává:
Hnutí DUHA, Údolní 33, 602 00 Brno,
telefon: 545 214 431,
e-mail: pratele@hnutiduha.cz,
www.hnutiduha.cz.

Redakce:
Vratislav Vozník, Jiří
Koželouh, Ivo Kropáček,
Lucie Krejčí, Martin
Máša, Radek Kubala, Žaneta
Gregorová, Magda
Mikesková.

Sazba a grafika:
Markéta Jedličková.

Foto: Markéta Jedličková,
Petr Vozák, Vratislav
Vozník, Wikimedia: Hynek
Glos, Blanka Borová
(Karolína Černá), David
Sedlecký, Pixabay, SAM-
PHOTO, 123RF, archiv
Limity jsme my, archiv
Romany Kačlíkové.

Podávání novinových
zásilek povolila Česká
pošta, s. p., OSP Brno, č.j.
P/23623/93 ze dne 25. 10.
1993. Registrováno u MK
ČRE 12145.

Tištěno na recyklovaném
papíře.

Hnutí DUHA prosazuje
zdravé prostředí pro život,
pestrou přírodu a chytrou
ekonomiku. Dokážeme
rozhýbat politiky a úřady,
jednáme s firmami a po-
máháme domácnostem.
Našich výsledků bychom
nedosáhli bez podpory
tisíců lidí, jako jste vy.

baru

**PŘÍRODA JE ZÁKLAD,
NA KTERÉM SE DÁ VYTVÁŘET
SPOLEČNOST**

Včetně studia žil v Brně zhruba sedm let – do roku 2006, kdy dostal angažmá v Dejvickém divadle, jemuž je i teď, po jedenácti letech, věrný. A zhruba od té doby je herec Václav Neužil také dárce Hnutí DUHA. Události letošního roku ho přiměly zapojit se významně více a pro kampaň Zachraňme národní parky natočil velmi osobní video.

Co vás k tomu přimělo?

Ten nápad přišel poté, co kolegyně Simona Babčáková dělala podobné video. A také další herečtí kolegové, například Václav Kopta nebo Petr Vacek, natočili podobné video ke schvalování novely zákona o národních parcích. Pak jsem si ještě telefonoval s vaší kolegyní Bárrou Holickou a to všechno mě přimělo věnovat se tomuto tématu víc. Vlastně nejvíc za můj dosavadní vztah s Hnutím DUHA.

Můj vztah s organizací byl vlastně dlouhou dobu poměrně pasivní. Četl jsem si, co se povedlo, na čem děláte, případně jsem si prostudoval nějaké materiály. Ale postupem času jsem si vlastně i díky své kariéře začal uvědomovat, že čím je člověk známější nebo je víc vidět, tím víc může svou tváří pomoci těm organizacím, které miluje. Což tady u nás v Dejvickém divadle dělá dost lidí. Vlastně skoro každý můj kolega má nějakou svoji oblast, které se věnuje. U mě vyhrává příroda a její ochrana.

Jak jste se vlastně do Hnutí DUHA „zamiloval“?

Do roku 2006, kdy jsem získal stálé angažmá v Praze, jsem se po informacích o Hnutí DUHA nijak aktivně nepídil. Abych byl úplně přesný, vlastně mě samotného ani nenapadlo pít se po tom, jestli jde přispívat. Právě tehdy byli vaši kolegové v ulicích a oslovovali kolemjdoucí, jestli by nechtěli přispívat Hnutí DUHA. A protože mám odjakživa silný vztah k přírodě, bylo to vlastně jakési osudové setkání. Je moc dobře, že mi ta slečna tehdy takzvaně přišla do rány.

Označil byste se za aktivistického umělce? Nebo prostě za aktivního občana?

Upřímně, já to slovo aktivista nemám moc rád, asi mu úplně nerozumím a nepoužívám ho. Spíše mám dojem, že ho používá ta „druhá strana“.

Koho myslíte tou „druhou stranou“?

Asi takhle. Lidé, kteří za něco bojují, za něco se zasazují, zbylou skupinu lidí provokují a štvou. A ti, kteří se cítí provokovaní, pak používají právě pojem aktivista. Já to nějak nemám rád. To slovo má totiž základ ve slově

Václav Neužil (*1979) pochází z Radčic u Plzně. Vystudoval Janáčkovu akademii múzických umění v Brně, kde také účinkoval v divadle Polárka, v Národním divadle Brno, v Divadle v 7 a půl a v HaDivadle. Od roku 2006 je členem Dejvického divadla v Praze. Zahrál si v celovečerních filmech Duše jako kaviár, Muži v říji, Zoufalci, Athropoid nebo v nejnovějším snímku Bába z ledu. Výrazné role ztvárnil také v seriálech, například ve Čtvrté hvězdě nebo ve Světě pod hlavou. Je ženatý a s manželkou Lenkou se poznali při natáčení filmu Zoufalci, na kterém se podílela jako produkční.

aktivní či aktivita, což je vlastně princip života, lidská přirozenost. Takže k vaší otázce: jsem aktivní občan, ne aktivistický umělec. A proto, že jsem herec, věřím, že můžu inspirovat lidi. Za předpokladu, že jsem pro někoho známý, mi to možná dává nějaké možnosti, které bych jinak nejspíš neměl.

Uvažoval jste někdy, že byste se vydal třeba na blokádu nebo se aktivně zúčastnil nějaké demonstrace?

Zatím jsem se ničeho podobného nezúčastnil a až současné dění kolem národních parků mě vybudilo k většímu zapojení. V zásadě se cítím dobře v trochu pasivnější pozici, ale s vědomím, že i díky mým příspěvkům se mohou podobné potřebné akce dít. Je to samozřejmě i otázka volného času a s komplikovaným kalendářem divadla, zkoušek a natáčení je to problematické. Kdybych byl tím aktivistou, asi bych si to dokázal nějak zařídit. Ale nemám to úplně v sobě. Naopak do toho, co můžu udělat – natočit video nebo přispět – se zapojujím rád. Přesto nevylučuji, že se to může časem změnit.

Co vás vlastně inspiruje k lásce k přírodě?

Vyrostl jsem v rodině, která byla docela spjata s přírodou. Inspirací mi byli moji dědečkové z obou stran. Jeden byl včelař a druhý měl skutečně silný vztah k přírodě. Hodně času jsem trávil na vesnici, tam někde budou podvědomě ležet počátky i toho mého vztahu s flórou i faunou. V Plzni na gymnáziu jsem měl kamaráda, se kterým nás bavila biologie a chemie. A společně jsme se také zasazovali například o čističku. Nebo když v ZOO připravovali nový výběh pro medvědy, tak jsme s tím dobrovolnický pomáhali. Také jsme se snažili uhájit v Plzni vrch Valík před dálnicí, která tam ale nakonec vede. To je v kostce moje cesta k přírodě, kterou mě provedli lidé, kteří mě inspirovali.

Já jsem vlastně původně chtěl být přírodovědec. Jenže jsem nějak přecenil své síly a nevyšlo mi to. Být dobrým přírodovědcem znamená projít opravdu dobrými školami a je to také spojeno se studiem matematiky i vysoké chemie. Tam už mi to moc nešlo.

Pocházíte z Radčic u Plzně. Připojil jste se k tématu národních parků a určitě víte, že jak Jihočeský, tak Plzeňský kraj nesdílejí pojetí divočiny nebo způsobů hospodaření v národních parcích, jak je vnímá Hnutí DUHA. A to nejen u politiků, ale i u místních lidí. Čím myslíte, že to může být?

Skoro všechny naše hory jsou hranice a skoro všechny Sudety. Takže mají trochu podobnou minulost. Tedy aspoň podle mě. Ale na otázku, v čem je zrovna Šumava tak specifická, neumím odpovědět. Dosud jsem za tím vždycky viděl lobby místních podnikatelů nebo politiků. Je to jen moje hypotéza, ale je zvláštní, že jsou někteří lidé v tomto kraji tak rozrušení nad konceptem divočiny. Argumentují prací, ale důvody jsou obvykle prozaičtější – buď jde o peníze, nebo o moc. V tomto případě spíše o peníze. Aby si se Šumavou mohli místní politici zcela volně nakládat a že na tu přírodu prostě nemyslí. Buď to musí být osobní, nebo z toho musejí mít nějaké výhody. Ovšem popisují to velmi laicky a ve skutečnosti to bude jistě složitější.

Zůstaňme ještě chvíli u divočiny. Máte nějaký svůj oblíbený kout divoké přírody v Česku?

Jako pro většinu Plzeňáků je to i pro mě právě Šumava. Mám ji prochozenou, zejména místa okolo Kvildy, Horské Kvildy, Modravy, Povydrří, Kašperk... Tuhle část jsem znal opravdu dobře a tam jsem jezdil rád. Teď jsem zase objevil Vysočinu, díky manželce, která z ní pochází. Je tam hodně zajímavých míst a je to vlastně docela drsný kraj se zajímavými lidmi. Je tam velká zima, hodně sněhu, a přitom to nejsou velké hory. Tam se mi také líbí. No a v poslední době přidávám ještě Lužické

hory, konkrétně Rumburský výběžek. Tam jezdíme do oblasti vesniček Mařenice, Cvikov, Naděje. Prostě ten prostor mezi Děčínem a Libercem. A abych nezapomněl, loni jsem navštívil Bílé Karpaty. Žitková, Lopeník, Čertoryje. Objevil jsem tam nádherou louku se starými duby. Nemám to tam prozkoumáno, ale byť jsem tam byl poprvé, tak určitě ne naposled.

Přišli vám nějaké osobní vzkazy poté, co jste pro národní parky natočil své video?

Pár nepříjemných odpovědí mi přišlo, ale po čase jsem je přestal číst. Jak jsem si ale všiml, několik desítek tisíců zhlédnutí to video mělo a věřím, že pomohlo. Spíše jsem se setkal s pozitivní zpětnou vazbou a snad jsem i pár lidí inspiroval, aby výzvu také podepsali, což mi pak potvrdila i Bára od vás z organizace. Ale že by někdo psal přímo do divadla, to ne. Na jednu stranu je to dobře, ale trochu si říkám, jestli to není i tím, že je příroda pro lidi pořád trochu okrajové téma. Že to lidi až tak nepálí.

Na čem ten úhel pohledu a domněnku zakládáte?

Když před časem Martha Issová s Jirkou Mádlem natočili video Přemluv bábu, tak sem chodily štosy nenávislných dopisů. Asi lidi více zajímá politika tohoto druhu. Příroda jako by pořád stála trochu mimo dění. Přitom kdybychom si teď šli tady na Praze 6 udělat anketu, tak 9 z 10 lidí řekne, že mají rádi přírodu. Možná všichni. A úplně pudově. „Miluju chalupu, jezdím si tam rád odpočinout. Slyšíš ty ptáky, jak zpívají? A ta tráva, jak se zelená...“ Znam pár

lidí, kteří přírodu rádi nemají. Nakonec, proč ne? Ale myslím si, že drtivá většina lidí utíká k přírodě. Je to ten grunt. Příroda je přece ještě za tou politikou. Je to základ, na kterém se dá vytvářet společnost.

Zmínil jste Marthu Issovou. Nemáte spolu hrát v připravovaném filmu Zátopek o našem legendárním sportovci?

Máte pravdu. Ale film byl zatím z finančních důvodů dvakrát odložen. David Ondříček, producent i režisér filmu, teď bude potřeťi žádat o financování filmu, tak uvidíme. Žádné konkrétní informace ale bohužel nemám. Loni mi vlastně přišlo celkem vhod, že se ještě netočilo, protože jsem měl hodně jiné práce, ale trénink trochu opadl. Vlastně nejlip jsem na tom byl před dvěma roky. To jsem byl skutečně v nejlepší životní formě.

Pomáhá vám herectví poznávat sebe sama a odlupovat slupky, které jsou na první pohled skryty?

Rozhodně ano. Herectví k tomu přímo vybízí a asi je to i jeden z důvodů, proč jsem se rozhodl tuhle profesi dělat. I když původně se to tak nedělo a místo k sobě jsem se dostával k těm postavám. Postupem času ale poznávám, že spoustu postav, které jsem v poslední době hrál, bych před třeba pěti šesti lety hrát nemohl. Takže ty postavy mi ohromně pomáhají. Myslím si, že lidé v sobě mají úplně všechno, ale rozhodně to přitom neznamená, že všim jsou. Stačí si vzpomenout na takzvaný stanfordský experiment, v němž studenti hráli role vězňů a bachařů. Hraní je pro mě lidská laboratoř, přes lidské charaktery a temperameny postav poznávání sebe sama. Je to skvělé. A z některých postav si můžete odnést hodně nejen do dalších postav, ale i do života. Navíc si myslím, že herectví je jediné povolání, které tu možnost nabízí v nejhlubším slova smyslu. My herci pracujeme jen se svým tělem, nemáme žádný nástroj, naše dílo nevzniká vně, ale uvnitř. Takže pokud to děláte poctivě, tak to ve vás otisky zanechává. Zásadní otisky. A asi i proto je to vlastně rizikové povolání.

VLAKEM DO DIVOČINY

Léto je tady. Čas výletů, úniku z přehřátých měst do vlahé přírody, hledání zážitků, na které si často v jiných obdobích roku hůře hledáme čas. Česká republika není zrovna největší země. Tvoří pouze 0,053 054 552 procenta světové souše, ale je tu například 2 200 přírodních rezervací a památek, ve kterých roste 4 893 druhů rostlin a které propojuje 38 500 kilometrů turistických tras. A k valné části z nich se dá přiblížit vlakem. Konec konců, už cesta může být zážitek – třeba když narazíte na historickou soupravu s parní lokomotivou. A spalování uhlí aspoň na chvíli nebudeme řešit, souhlasíte?

Chřiby: přírodní památky Máchova dolina a Nazaret

Víte, jak mohou chudé půdy nebo obnažené kyselé pískovcové balvany pod nejvyšším hřbetem Chřibů ovlivnit velikost divokých buků? Nejpřekvapivější v přírodní památce Máchova dolina bude nejspíš výška až sto padesát let starých buků. Některé z nich totiž připomínají spíše ovocné stromky než lesní velikány. Chráněné území ve Středomoravských Karpatech vzniklo v roce 2000 a rozlohou dvou a půl hektaru se řadí spíše k těm menším. Jeho ještě menší sousedkou o velikosti dvou hektarů je přírodní památka Nazaret. Na maličkém kousku lesa můžete vidět, jak vypadaly původní, dnes zhruba 135 let staré karpatské lesy s ojedinělou kombinací prameništ a pískovcových suťovišť. Bohatá je hlavně na mechorosty, kterých tady odborníci napočítali 16 druhů. Kameny jsou jimi zcela porostlé. Stačí se sklonit k měkkým zeleným polštářům a poznávat jejich nevšední krásu. A proč název Nazaret? Možná hluboké bukové lesy s křišťálovým pramenem působily na naše předky natolik mysticky, že vybrali toto biblické pojmenování.

Lesům obou přírodních památek dominují buky. V Máchově dolině jsou jedinečné svým vzrůstem i tvarem a doprovázejí je hlavně duby zimní a bříza bělokorá. Buky Nazaretu jsou o poznání vyšší a lesy bohatší. Roste v nich navíc habr obecný, javor klen nebo jilm horský. Časně zjara upoutává pozornost lýkovec jedovatý, keř s typickými výraznými fialovými květy.

Na květiny je zejména Máchova dolina poměrně chudá. Rostou tu hlavně trávy jako ostřice chlupatá, vzácností jsou ale u nás i mezinárodně chráněné orchideje: bílé kvetoucí okrotice dlouholistá nebo ještě ohroženější krušík polabský se zelenými květy. Na květiny bohatší je Nazaret, ve kterém rostou i svízele, violky nebo kyčelnice devítilistá. Co ale tyto přírodní památky spojuje nejvíce, jsou mechy. V obou roste například bělomech sivý, kterému se daří na kyselých půdách a který tvoří nadýchané, světle zelené polštářové trsy. Jsou to vlastně jednotlivé, vzájemně hustě propojené mechové rostlinky. Zajímavostí Nazaretu je pak játrovka s názvem mřížkovec kuželovitý.

V blízkém okolí Máchovy doliny hnízdí krkavec velký a při toulkách lze zaslechnout také klepání strakapouda velkého. Největší vzácností těchto lesů je až 4 centimetry velký brouk tesařík alpský. Nejpočetnější populace jsou vázány právě na původní pralesní

porosty s čerstvě padlými nebo odumírajícími buky, ve kterých žijí jeho larvy. Díky prameništím je v Nazaretu poměrně velká populace černožlutého mloka skvrnitého. Přímo v pramenech žije i drobný vodní korýš blešivec studniční, který je indikátorem skutečně čisté vody.

Nejjednodušší cesta vede přes obec Salaš. Vlakem se dostanete až do Starého města a odtud ještě kousek autobusem. K Máchově dolině i Nazaretu vede žlutě a modře značená turistická trasa. Žlutá okolo Salašské hájovny a studánky U Tománkovy hájenky, po modré dojdete až na rozhlednu Brdo – nejvyšší kamennou rozhlednu na Moravě. Je postavena z nejkvalitnějšího pískovce a dubového dřeva z místních lesů. Nazaret a blízká Máchova dolina jsou v moři smrkové monokultury nepřehlédnutelným a nejzajímavějším typem lesa, na který je možné narazit.

Křivoklátsko: národní přírodní rezervace Týřov

Jedním z míst, kde místo člověka vládne příroda, je Křivoklátsko. Zejména v národní přírodní rezervaci Týřov, vyhlášené v roce 1984, se skrývají skutečné oblasti divočiny. Důvodem ochrany je především lesní porost v okolí Oupořského potoka.

Hluboké údolí se vine od řeky Berounky a rozvětňuje se do postranních roklí se skalnatými srázy. Kdysi tudy vedla důležitá obchodní trasa. Dosud významnou dominantou krajiny a turisticky zajímavým cílem je zřícenina hradu Týřov ze 13. století.

Nejnižší místo rezervace bychom našli u Berounky v nadmořské výšce 248 m, nejvyšší leží na vrcholu kopce Roudný v 526 m n. m. NPR Týřov je nejzachovalejší částí Křivoklátska s velmi pestrým souborem lesních i nelesních stanovišť. Druhovou pestrost zvyšuje i fakt, že se zde stýká flóra teplých nížin a chladnějších pahorkatin. Na svazích rezervace roste na 400 silně ohrožených tisů červených. Nad údolím se rozkládají suché skalní stepi, které na jaře pokrývá koniklec luční.

Oupořský potok je domovem našeho původního, kriticky ohroženého raka kamenáče. Žije tu i sokol stěhovavý nebo krkavec velký.

Vlakem se nejjednodušeji dostanete do Rakovníka a poté ještě kousek vlakem do Skryjí. Odtud ke zřícenině hradu Týřov vede nad řekou žlutá turistická značka. A právě na Křivoklátsko, konkrétně přímo do Křivoklátska, pojede 30. září i zmíněný historický vlak tažený parní lokomotivou.

Javorníky: národní přírodní rezervace Pulčín – Hradisko

Romantická procházka, při které najdete mnoho míst pro úchvatné fotografické kompozice či pohádkové snění. Takové jsou Pulčinské skály. I když je zrovna letní sezóna, nemůžeme nezmínit naprosto jedinečné ledopády. V žádném jiném skalním městě k vidění nejsou a v celém Česku se vyskytují už jen v Krkonoších a na Šumavě. Jejich téměř cihlovou barvu pravděpodobně způsobuje určitý druh mikroskopické řasy. Rampouchy v kaňonu Ancona bývají podle místních nejkrásněji zbarvené na přelomu února a března a mění se každým dnem. Pulčinská hornatina ale ukrývá celé skalní město, největší v moravské části Karpat, které je také jednou z kolébek trampingu. Říká se, že čím je pro Čechy Sázava a Posázaví, tím jsou pro Valachy Pulčinské skály u Lidečka. Celá oblast skal se v roce 1989 stala i národní přírodní rezervací Pulčín – Hradisko s rozlohou téměř 73 hektarů. Ochranu si vysloužila díky význačným skalním útvarům i lesním společenstvům s přirozenou druhovou skladbou.

Při toulkách Pulčinskými skalami a jejich okolím tvoří lesní kulisu hlavně zbytky květnatých bučin s čím dál vzácnějšími jedlemi a tu a tam roste i dub nebo jasan. Starší bukové lesy jsou staré až 170 let a jsou ponechány samovolnému vývoji. Na skalách pak uvidíte původní porosty borovice lesní a jeřábu ptačího.

Květin obvykle v kyselých bučinách mnoho nenajdeme. Rostou v nich především borůvky, žlutý jestřábník zední nebo travina

metlička křivolaká. Ojediněle narazíte i na vzácný, plavuni příbuzný vranec jedlový, plavuň vidlačku a plavuň pučivou. Místní lesy ukrývají i místa zajímavá zejména pro mykology, v nichž lze objevit celou řadu chráněných hub, například hřib borový nebo hřib březový. Často opomíjenou, přitom ale nápadnou skupinou jsou také lišejníky rostoucí na skalách, ke kterým se řadí i pupkovka puchýřnatá. Mechy pak na kamenech vytvářejí dojem příjemných, měkkých polštářů.

Staré lesy bývají domovem celé řady vzácných opeřenců. Jedním z nich je strakapoud bělohřbetý, typický svým bubnováním do dřeva. Jeho příbuzným je i další obyvatel místních lesů – krutihlav obecný. Jeho zpěv zní trochu jako naříkavé volání a nelze ho přeslechnout. Díky svému zbarvení se ale výborně schovává a je téměř nemožné ho na stromě spatřit. V podhorských lesích hnízdí i ořešník kropenatý, jemuž odolá jen málokterý vlašský ořech. Na skalách pak žije krkavec. Také skalní otvory a jeskyně mají své tajuplné obyvatele – vrápence malé, netopýry ušaté, velké a brvité. A stejně jako jinde v Javorníkách, tak i okolo divočiny Pulčinských skal se vyskytuje rys ostrovid.

Rezervace se nachází nedaleko vlakové zastávky v obci Lidečko. Vzhůru po silnici je to asi kilometr k rozcestníku turistických značek. Odtud se pak vydáte po modré kolem skalní skupiny Pět kostelů k Pulčinským skalám. Trasa měří necelé tři kilometry. Celé okolí včetně zříceniny hradu Pulčín a dalších skal můžete projít po dalších turistických stezkách. V okolí narazíte i na několik studánek, v nichž je podle rozborů pitná voda. Z Lidečka se můžete naučnou stezkou Javornický hřeben vydat až do další národní přírodní rezervace Makyta.

DOBA UHELNÁ SE CHÝLÍ KE KONCI, POKUD BUDEME CHTÍT

Na začátku roku 2015 se v českém ekologickém hnutí zrodilo něco nového. Grassrootová organizace vyrůstající z iniciativy obyčejných lidí nazvaná Limity jsme my zahájila svou činnost poté, co tehdejší ministr průmyslu a obchodu Jan Mládek přišel s nápadem prolomit limity těžby uhlí na dolech ČSA a Bílina. V případě prolomení limitů na dole ČSA by vláda povolila bourání města Horní Jiřetín, které už více než deset let úspěšně vzdoruje tlaku těžařů. Zapojili jsme se do kampaně, organizovali demonstrace, kreativní happenings a informovali veřejnost. Kampaň vyvrcholila rozhodnutím vlády o prolomení limitů na dole Bílina.

Brzy jsme si však uvědomili, že chránit limity těžby v dnešní době nestačí. Stejně jako několik předchozích let byl i rok 2016 tím nejteplejším v zaznamenaných dějinách. Šestnáct ze sedmácti rekordně teplých let naměřili vědci po roce 2000. Vlivem nadměrného oteplení planety vědci zaznamenávají rekordní záplavy, vlny sucha, silná vedra, silné tropické bouře i obří lesní požáry. V Arktidě masivně tají ledovce, což způsobuje změny v celosvětových ekosystémech a zvyšování hladiny oceánů. Rozmrzávají i himálajské a jihoamerické ledovce, na jejichž vodě jsou existenčně závislé stovky milionů lidí.

Odborníci se shodují, že hlavní příčinou oteplování planety je lidská činnost. Mezi všemi příčinami měnícího se klimatu jasně vyčnívá těžba a spalování fosilních paliv. Pokud se máme vyhnout katastrofálnímu oteplení o víc než 2 stupně Celsia, musí podle vědců nejméně 80 % všech známých zásob fosilních paliv zůstat pod zemí. Fosilní průmysl je ale plánuje vytěžít a spálit.

Fosilní průmysl v současnosti disponuje množstvím zásob fosilních paliv, které mohou oteplít planetu až o 4 či více stupňů Celsia. Důsledky? Prozatím se oteplilo nepoměrně méně, přesto zažíváme extrémní výkyvy počasí i uprostřed Evropy. Nelze přitom říct, že by za vypouštění skleníkových plynů mohli všichni lidé stejnou měrou. 63 % světových emisí skleníkových plynů způsobených lidskou činností mezi lety 1751 a 2010 má na svědomí jen 90 firem a polovina těchto emisí byla vyprodukována po roce 1988.

Klimatické hnutí ve světě aneb od slov k činům

Vzhledem ke stoupajícímu vlivu fosilních firem na politiky států a z důvodu klimatické krize se celým světem šíří hnutí za klimatickou spravedlnost. Tisíce lidí po celém světě se zapojují do akcí občanské neposlušnosti, při nichž vlastními těly blokují povrchové doly, uhelné přístavy nebo rozestavěné ropovody. Nenásilnými prostředky se dožadují co nejrychlejšího konce spalování fosilních paliv a přechodu na bezuhlíkovou ekonomiku.

V loňském roce se podařilo ve východoněmecké Lužici uspořádat největší environmentální akci v Evropě s názvem Ende Gelände. Čtyři tisíce lidí pobývaly několik dní na klimatickém kempu a přes víkend blokovaly obří povrchový důl Welzow Sud či koleje vedoucí k tepelné elektrárně Schwarze Pumpe. Chtěli tím dát najevo novému vlastníkovi jedné z největších soustav dolů v Evropě, energetické firmě EPH vlastněné Čechem Danielem Křetínským, že sami lidé jsou v současné době investičním rizikem fosilního byznysu. Akce se zúčastnili i klimatičtí aktivisté

a aktivistky z České republiky sdružení v iniciativě Limity jsme my, která chce taktiky globálního hnutí přenášet i k nám.

Podle iniciativy Limity jsme my je nutné ukončit těžbu a spalování uhlí mnohem dříve než v roce 2055. Těžba a spalování uhlí je největším zdrojem emisí CO₂ na našem území. V přepočtu na obyvatele jsme ve vypouštění uhlíku na čtvrtém místě v Evropské unii. Závislost naší země na uhlí způsobuje dlouholetou devastaci severočeského a severomoravského regionu a zároveň výrazným způsobem zhoršuje zdraví lidí. V posledních letech také zažíváme největší sucho za poslední půltisíciletí.

Klimatický kemp v České republice

Rozhodli jsme se uspořádat historicky první klimatický kemp na území České republiky, který se konal od 21. do 25. června v mosteckém uhelném revíru. Smyslem kempu je propojit aktivisty z tuzemska s lidmi ze zahraničí a s místními, kteří těžbou i spalováním uhlí trpí dlouhodobě, a společně vytvořit tlak na ukončení doby uhelné.

Nedílnou součástí tohoto procesu je vzdělávání. První tři dny našeho klimakempu byly věnované přednáškám a praktickým workshopům. Proběhla panelová diskuze zaměřená na zaměstnanost výstižně nazvaná Na mrtvé planetě nejsou žádná pracovní místa, přednáška o dějinách ekologického aktivismu v ČR, debata s místními o životě v uhelném regionu a lokálním odporu proti uhlí či na lekci o německém přechodu na obnovitelné zdroje.

Rovněž jsme prakticky ukázali, že se společnost dá spravovat i jiným, ekologicky a sociálně citlivějším způsobem. Podávalo se veganské jídlo v biokvalitě, převážně od lokálních farmářů. Vyrobili jsme kompostovatelné záchody a jednoduché sprchy, které nespotřebovávají zbytečně moc vody. Energii jsme brali výhradně z obnovitelných zdrojů a třídění odpadů bylo samozřejmostí.

Kromě toho byl celý kemp spravován horizontálně. Každé ráno se konala pravidelná pléna a počítali jsme i s tím, že se do chodu kempu aktivně zapojí sami účastníci. A to od tvorby programu (velkou většinu jsme vymýšleli a realizovali my, ale byl prostor i pro tzv. open space) až po ty nejběžnější věci, jako je spravování záchodů, mytí nádobí či pomoc v kuchyni. V rámci akčních tréninků si zájemci osvojili různé dovednosti potřebné pro akce namířené proti fosilnímu průmyslu.

Zkrátka jsme chtěli vytvořit takovou solidární, nehierarchickou a ekologickou utopii. Místo, kde se lidé mohli navzájem vzdělávat, učit se nové věci, získávat praktické i teoretické dovednosti. Z taktických důvodů jsme předem neprozrazovali, kde se kemp uskutečnil. Další informace z akce najdete na našem na Facebooku nebo stránku www.limityjsmemy.cz.

Autor je členem kolektivu Limity jsme my.

Společné hodnoty nám pomáhají

Desítky zaměstnanců a dobrovolníků, tisíce dárců a desetitisíce dalších lidí, kteří se připojují k našim výzvám a argumentům a podporují naši práci. Jejím výsledkem je zlepšující se životní prostředí v České republice. Jenže tak početná skupina lidí, to je i neuvěřitelně široká paleta osobních názorů a preferencí nebo základních životních hodnot. Ale... Které to jsou? A sdílíme je?

Hnutí DUHA se v průběhu více než pětadvaceti let své existence nutně muselo průběžně proměňovat. Měnila se celá společnost, měnily se zákony, přicházeli noví lidé. Dnes v neuvěřitelně pestrém kolektivu spolupracují lidé, kteří si čtvrtstoletím „v Duze“ sami osobně prošli, společně s těmi, jejichž pracovní nebo dobrovolnická historie čítá třeba jen pár týdnů. Bylo by překvapující, kdyby občas něco jako generační střet neproběhlo. A věřím, že je dobré se čas od času zastavit a usebrat se k debatě na téma „jak to kdo má“. Protože cesta k tomu, aby bylo Hnutí DUHA relevantním, důvěryhodným a respektovaným partnerem, který je konzistentní, jasně promlouvá k okolnímu světu a oslovuje ty správné lidi, vede zase přes hodnoty.

Byť se to některým může zdát nepravděpodobné, sebekriticky musím konstatovat, že stále existuje nemalá část naší

veřejnosti, která o Hnutí DUHA (ať už v pozitivním, nebo negativním smyslu) nikdy neslyšela nebo jsme na ni alespoň nezapůsobili v takové intenzitě, abychom zanechali paměťovou stopu. Což ale není nutně špatně. Je důležité umět si přiznat, že pro řadu lidí není životní prostředím tématem, kterým by se chtěli nebo niterně cítili potřebu se zabývat. Proti tomu nelze nic namítat, pokud člověk nechce být mravokárcem.

A tak jsme určitou část našeho času věnovali debatám, jací my sami vlastně jsme. Protože jediné tehdy, pokud budeme znát hodnoty, které jsou pro nás klíčové, a když o nich budeme diskutovat a sdílet je, budeme schopni naší práci a naší vizi budoucnosti oslovit ty, kteří to vidí podobně.

Síla v rozmanitosti

Ze všech debat vyplývá, že základní vizi vlastně všichni sdílíme. Všem nám jde o svobodnou a demokratickou společnost, která zajišťuje čisté a zdravé prostředí pro každodenní život, respektuje ekologické limity a chrání přírodu. V čem se ale jako jednotlivci lišíme, jsou osobní preference, jak tuto vizi naplňovat. Jsou mezi námi holisté, kteří k poznání a zlepšování stavu světa okolo nás přistupují optikou propojení všeho se vším. Jsou

tu také idealisté hledající za hmotným světem nějakou větší či vyšší ideu. A jsou mezi námi i pragmatici, kteří se rozhodují na základě poměrně jednoduchých kritérií funguje x nefunguje a škodí x neškodí.

Samozřejmě že snad nikdo není ve svém přístupu vyhraněný tak striktně, jak jsem to výše trochu zjednodušeně naznačil. Naopak asi největší silou Hnutí DUHA je fakt, že sami v sobě, ale hlavně při společných hledáních řešení si dokážeme ze všech přístupů vzít to hlavní: co nám pomůže, co nás posune, co bude dávat smysl.

Systémová řešení i rozšiřování obzorů

V Hnutí DUHA se vždy snažíme hledat systémové řešení, které přinese co největší užitek – takové, které je nejefektivnější. Snažíme se jít k podstatě problému, ale uvědomujeme si, že skrytá podstata má své praktické dopady na běžný život každého z nás. A ty vztahy hledáme a poukazujeme na ně. Ale může být mimo naše možnosti podstatu změnit nebo ji změnit v reálném čase. Zásadní změny často potřebují čas. Víme, že není možné ze dne na den uzavřít fosilní energetiku. Děláme ale vše pro to, aby podmínky pro obnovitelné

zdroje pomohly k jejich co nejrychlejšímu nástupu. Koncepčně, propočítaně. S ohledem na sociální a ekonomické faktory, nejen ekologickou optikou.

Jenže „velká energetika“ není jedinou cestou. Svou domácí energetiku každý z nás řeší alespoň jednou do roka – když přijdou faktury za dodávky energií, baví se o nich skoro každý a je lhostejné, nakolik mu na planetě vlastně záleží. A tisícové přeplatky potěší rozhodně více než tisícové nedoplatky. Chtěli bychom, aby si lidé v tu chvíli uvědomili, že řešením nemusí být jen přejít k jinému dodavateli (který stejně dříve či později zdraží), ale že když nebudou například v zimě vytápět na 25 °C, uleví své peněžence i planetě.

Nemáme patent na rozum

Byť se vždy snažíme řešit taková témata, která mají největší pozitivní dopad, nemáme patent na rozum. Může se stát, že téma, které vybereme, tím klíčovým nebude. Nebo že to tak nebudou vnímat všichni, u nichž bychom si to my sami přáli. Kdokoli z vás, čtenářek a čtenářů Evergreenu, může za nejožehavější ekologickou otázku považovat něco, čím se aktuálně nezabýváme. Často se objevují

dotazy, zdali bychom se mohli zapojit do iniciativ proti kožešinovým farmám, množárnám, kácení v konkrétních lesích, palmovému oleji nebo do opozice proti konkrétnímu trasování komunikací. Vězte, že bychom byli sami často rádi.

Hnutí DUHA si chce nadále zachovat expertní i aktivistický přístup. Expertní připomínkování legislativy nebo stavebních projektů je náročná a velmi odborná práce. V našich možnostech, ale ani v našem zájmu není skákat z tématu na téma. Při nedostatečně kvalitní přípravě by nás mohl někdo často „nachytat na švestkách“. Najít nedokonalosti, nebo dokonce díry v naší argumentaci. A to by mohlo smést ze stolu nejen částečně dobré řešení, ale i významně poškodit snahy o systémové zlepšení. Často jsou u nás organizace, které se tématu věnují podrobně, a jako mají lidé v Hnutí DUHA expertní znalosti v ochraně divočiny v národních parcích i mimo ně nebo v hledání cest ke snížení naší závislosti na fosilních zdrojích energie, mají zase ony zvládnuta svá témata.

To ale neznamená, že bychom se uzavírali před čímkoli mimo „naše témata“.

Pokud víme, rádi odpovíme nebo nabídneme kontakty na experty v dané oblasti, čas od času uveřejníme i smysluplné výzvy jiných organizací. Kde jinde než v občanských organizacích bychom si měli pomáhat. I proto právě připravujeme nový ročník Školy občanské iniciativy, v níž zájemci získávají informace a dovednosti, jak mohou pohnout s problémy, které je tíží.

Když plánujeme svou práci, k rozhodování vždy patří otázka, jak velkého či širokého pozitivního dopadu dosáhneme v případě úspěchu. Řadu jich máme za sebou a doufáme, že nás další řada čeká. A čím širší změny k lepšímu se nám podaří dosáhnout, tím efektivněji využijeme energii, kterou máme a kterou nám svou podporou dodáváte i vy.

JEDEN DEN V ŽIVOTĚ JAROMÍRA BLÁHY

POSLANCI A POSLANKYNĚ NA ZAČÁTKU DUBNA PŘEHLASOVALI PREZIDENTOVO VETO A DEFINITIVNĚ SCHVÁLILI NOVÁ PRAVIDLA PRO ČESKÉ NÁRODNÍ PARKY, KTERÁ PŘINÁŠEJÍ V OCHRANĚ PŘÍRODY PODSTATNÝ POSUN K LEPŠÍMU. VĚTŠINA ROZLOHY KAŽDÉHO NÁRODNÍHO PARKU TOTIŽ BUDE URČENA PRO OCHRANU DIVOKÉ PŘÍRODY A ZÁROVEŇ Z NÍ NEBUDE AUTOMATICKY VYLOUČEN VSTUP OHLEDUPLNÝCH NÁVŠTĚVNÍKŮ. JE TO SKVĚLÝ VÝSLEDEK USILOVNÉ PRÁCE MNOHA LIDÍ. V Hnutí DUHA SE VŠECHNY NITKY TOHOTO ÚSILÍ SPOJUJÍ U JEDNOHO JMÉNA – JAROMÍR BLÁHA. HODINY A HODINY V TERÉNU, HODINY A HODINY PŘED POČÍTAČEM, HODINY A HODINY V ROZHOVORECH S VĚDCI, PRÁVNÍKY, NOVINÁŘI I VEŘEJNOSTÍ. TISÍCE E-MAILŮ, TELEFONÁTŮ A PŘEČTENÝCH ODBORNÝCH TEXTŮ. ROKY USILOVNÉ PRÁCE. A PODLE JAROMÍRA PRÁVĚ JEDEN KAŽDÝ DEN ROZHODUJE O TOM, JESTLI A KOLIK BUDE V ČESKU DIVOČINY. JAK JEDEN TAKOVÝ ZHRUBA VYPADÁ?

Zvoní budík. 6:35. Je čtvrtek, včera schválil Senát pozměňovací návrhy k novele zákona o ochraně přírody, které znamenají prakticky likvidaci našich národních parků. Zbyl by z nich jenom ten název. Není to poprvé. Už před třemi lety se podařilo senátoru Jirsovi z ODS a několika jeho kolegům přesvědčit ostatní senátory k předložení speciálního návrhu zákona o NP Šumava, který byl šitý na míru developerům a spekulantům s pozemky. Tehdy se nám podařilo i díky velké podpoře veřejnosti jeho schválení v Poslanecké sněmovně zabránit. No a teď je to tu znova, v ještě horší podobě. Kritické ohrožení všech národních parků. Ach jo, tak jen do toho.

Manželka je celý den v práci, odjela už před hodinou, děti dnes jistím já. Budím Mojmíra. Je mu čerstvě jedenáct let a není to s ním jednoduché. Je takový – jak to říct – ignorujeme nějaké lékařské diagnózy – je prostě svůj. Vytváří si svoje vlastní světy. Má obrovský talent divadelní, hudební i taneční. Zajímá se o vznik vesmíru a dění v galaxiích, na exkurzích do hvězdáren obvykle doplňuje výklad přednášejícího. Ale neumí si zavázat tkaničky a odmítá se učit malou násobilku. Zajistit jeho ranní odchod do školy vyžaduje nemalé úsilí. Bez neustálého naléhání zůstane polooblečený stát ve svém pokoji zamyšlen nad něčím úplně jiným, než je příchod dolů na snídani. Chystám mu svačinku, kontroluji penál. To už se v kuchyni objevuje Běta. Tě je patnáct a užíváme si pubertu. Mojí péčí o to, aby neodešla v zimě do školy neoblečená, jí nanejvýš prudím.

Mojmír vyrazil do školy, teď moje snídaně a krátká procházka s naší border kolíí Windy na spodní louky u rybníka. V tyto vypjaté dny je to moje jediná chvílka v přírodě. Po návratu ještě rychle zatopit v peci a do práce. Akumulační pec je úžasné zařízení, na pár polen vytopí celý dům. Venku se kočky domáhají vstupu dovnitř do tepla, tak pojdte.

V 9:00 sedám k počítači. Jsem unavený, projednávání zákona se neustále protahovalo, je to už kolikátý týden v kuse, který spím jen málo. A rozhodnutí Senátu znamená, že to nekončí. Navíc včera byl v Lucerna Music Baru koncert pro (nejen) šumavskou divočinu, který pořádali muzikanti a lidi kolem nich, kteří se tím snaží ochraně divoké přírody pomoci. Na její podporu hráli bez nároku na honorář Tata Bojs a Priessnitz. Skončil pozdě. Spolu s naším ředitelem Jirkou Koželouhem jsme naplněnému sálu, kde bylo přes tisíc lidí, vysvětlili, co schválení senátorského návrhu pro naše národní parky znamená. Narychlo sepsanou výzvu poslancům, aby senátní návrh odmítli, na místě podepsalo skoro 400 lidí. Již dříve podepsalo naši petici za dobrý zákon o NP Šumava více než 62 000 lidí, také díky tomu předtím schválila Poslanecká sněmovna celkem rozumný návrh.

Dívám se v rychlosti, jak o včerejším rozhodnutí Senátu informují média. Podařilo se nám totiž včera okamžitě zareagovat tiskovou zprávou. Naše varování se našťastí do většiny médií dostalo, ale mnoho novinářů je evidentně zmateno rétorikou senátorů, kteří se zaštiťují potřebou rozvoje obcí a zajištěním

kvalitního života lidí v národních parcích. Ale ten jim tedy současný návrh nezajistí, naopak. Zato umožní rozsáhlou zástavbu krajiny národních parků. Z malebných šumavských vesnic se mohou stát další „špindly“.

Sepisuji analýzu senátního návrhu, aby lidé, kteří řeči paragrafů a jejich praktické aplikaci nerozumějí, viděli, jaké by mělo jeho schválení důsledky. Budeme ji potřebovat, abychom to mohli vysvětlit poslancům, novinářům i veřejnosti. Do toho mi chodí e-maily, z nichž některé musím řešit. Na jiné se ale nedostane, denně mi chodí kolem 200 e-mailů. Jeden z nich je od Pavla Ouředníka, fotografa a milovníka přírodních krás Šumavy, který nám poskytl své nádherné fotografie, abychom mohli poslancům ukazovat, o čem rozhodují. Posílá fotky právě zjištěné nešetrné těžby v NP Šumava s rozježděnou lesní půdou od vyvážecích souprav. Veškerou naši kapacitu teď věnujeme zákonu. Ach jo, říkám si, tak tohle už fakt nezvládneme řešit. Dříve jsme dávali v takových případech podněty České inspekci životního prostředí, ale ta na to posílá „lesní“ inspektory z Plzně, kteří dělají všechno pro to, aby tyhle průšvihy přikryli. Jednou ale nejdříve odkládali svůj příjezd tak dlouho, až správa parku nechala rozježděné porosty a cestu zahrnout, a pak nám inspektoři navrhovali, abychom tam chodili a zabodáváním klacíků do rovnoměrné vrstvy bahna zjišťovali, kdeže byly ty hluboké vyjeté koleje od traktorů. Od té doby jsme na podávání podnětů inspekci do Plzně rezignovali. Pokutu za poškození lesů nikdy neudělili, i když bylo evidentní. Tak teď na to aspoň upozorňujeme ředitele parku, aby si to hlídal, ale ani to, zdá se, k ničemu nevede.

Jiný důležitý e-mail je od kolegy, který mi přeposílá informaci o zahájení správního řízení na Správě NP Šumava o udělení výjimky ke kácení kůrovcem napadených stromů v oblastech hnízdění tetřeva. Odepisuji mu, aby nás do řízení přihlásil, ale vůbec nevím, kdy se teď dostaneme k tomu, abychom prostudovali všechny podklady a napsali vyjádření, které pak budeme obhajovat. Účast ve správních řízeních nám dává možnost prosazovat zákonnou ochranu přírody, můžeme v nich uplatnit odborné i právní argumenty a v nejzastšíh případě i napadnout nesprávná rozhodnutí úředníků u soudu. V předchozích letech jsme takhle například dosáhli toho, že správa parku úplně přestala používat jedovaté chemické postřiky. Soudy nám daly za pravdu.

Konečně mám sepsaný draft analýzy dopadů senátního návrhu na péči o přírodu v národních parcích. Posílám ho právníkovi Jaromíru Kyzourovi k připomínkám a kolegům, aby měli informace, se kterými zatím mohou pracovat, byť bude potřeba ještě to dopilovat.

Vyrážím na autobus do Prahy, kde mám schůzku s mým nejbližším spolupracovníkem Martinem Voráčem. U oběda si rozdělujeme práci. Je nám jasné, že za národní parky se teď musí postavit veřejnost, hlas vědců a ochránců přírody by nemusel stačit. Martin mimo jiné připraví podklady pro vytvoření webové stránky, kde vyzveme veřejnost k podpoře výzvy poslancům

a požádáme všechny, komu na národních parcích záleží, aby napsali poslancům osobní e-maily či dopisy. Je třeba svolat rychlou poradou přes Skype s celým týmem Hnutí DUHA, jehož větší část je v Brně, a domluvit podrobně další postup.

Sedám na tramvaj a jedu do Poslanecké sněmovny na schůzku s jedním poslancem, o kterém podle jeho předchozího hlasování víme, že váhá s podporou rozumného (byť zdaleka ne ideálního) vládního návrhu. Souhlasil se schůzkou a zdá se být otevřený diskuzi. Z podobných předchozích schůzek vím, že je často potřeba začít od základních věcí – k čemu vůbec vyhlášíme národní parky. Mám k tomu s sebou publikace, které jsme pro tyto účely vydali. Někteří poslanci navštívili řadu

třeba i zahraničních národních parků a je jim to jasné, poměrně velká část ale vůbec netuší, že národní parky vyhlášíme právě proto, abychom alespoň na těchto malých ostrovech chránili nerušený vývoj přírody. Nejlépe to včera v Senátu předvedl jeho předseda Štěch, který nechápe, proč bychom v NP

Šumava měli mít kůrovce a nemohli jsme tam stavět sjezdovky, když on byl v Alpách, kde je hromada sjezdovek a kůrovce tam nemají. Jen si jaksi nevšiml, že tam nebyl v národním parku.

V autobuse cestou domů na Dobříš otevírám notebook a zkouším přečíst aspoň část další e-mailové pošty. Doma nikdo. Mojmír i Windy jsou v čudu.

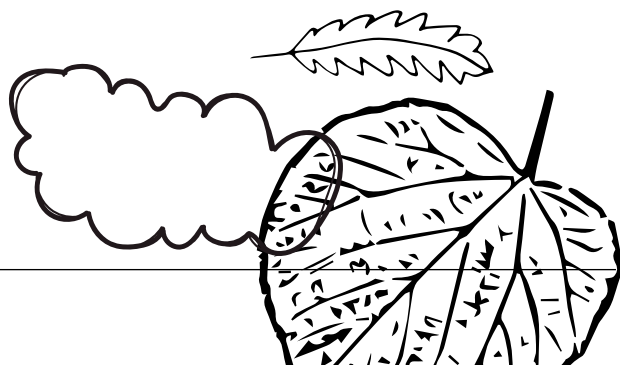
Nejstarší syn Jára je přes týden na kolejích a Běta je na schůzce skautek, vede družinu a je v tom šikovná. Vůbec nám dělá velkou radost, ostatně stejně jako i ostatní děti. Až na ten strašný nepořádek v jejím koutu pokoje...

Zase zvoní mobil, dnes už asi dvacátý telefonát. Tentokrát to není nikdo z novinářů ani nikdo jiný kvůli zákonu, ale paní Šmeisserová kvůli Kačence. Kačenka je jezevčík, můj pacient. Pořád ještě vykonávám profesi veterinárního lékaře, i když jen jeden den v týdnu. Baví mě to. Porada je rychlá, naštěstí nejde o vážnou komplikaci jinak komplikované léčby Cushingova syndromu.

Přichází Mojmír s Windy, oba úplně mokří, spadli spolu do potoka. V té zimě. Ani nezjišťuji podrobnosti, urychleně ho směřuji k převlečení do suchého a teplého oblečení. K večeri rychle opékám tousty, vykoupat a přečíst pohádku na dobrou noc.

Znovu otevírám počítač. Dávám aktuální informace na šumavské a lesní facebookové stránky, kolem kterých se podařilo shromáždit už hodně lidí. Jakmile bude vše připraveno, vyzve-me je, aby psali poslancům. Moje e-mailová schránka je zahlcená dopisy od spolupracovníků, známých i úplně neznámých lidí, kteří jsou zděšeni tím, co Senát včera schválil. Odolávám pokuse-ní na jeden každý odpovědět a alespoň krátce poděkovat za zájem, kterého si neskutečně vážím. Musel bych tu sedět ještě tak dva dny, abych všem odpověděl. Konečně píše i Jaromír připomínky k mému draftu. Jaromír je můj dlouholetý spolupracovník a kamarád, vynikající právník, zejména v oblasti práva životního prostředí. Začínal v Hnutí DUHA jako dobrovolník a pak se mnou mnoho let pracoval v programu Lesy. Před několika lety odešel dělat advokáta, ale stále nám pomáhá v právních věcech opět jako dobrovolník. Doplnil můj text o několik dalších připomínek a upravil některé mé formulace. Rozesílám analýzu kolegům v Hnutí DUHA, ostatním ekologickým organizacím, několika vědcům, kteří se v tom nejvíce angažují, a poslancům, se kterými jsme dosud spolupracovali a kteří se v Poslanecké sněmovně snaží o schválení dobrých pravidel pro péči o národní parky.

Spát jdu krátce po půlnoci, děle už to dnes opravdu nevydržím. U postele mám rozečteného Stepního vlka od Hermanna Hesse. Čtu, abych přišel na jiné myšlenky, aby mi mozek v noci nezpracovával pracovní problémy, ale ani dnes nedokážu přečíst jak dvě stránky.

PŘÁTELÉ ZEMĚ ZACHRAŇUJÍ VZÁCNOU PŘÍRODU V ČESKU I V BRITÁNII

Stejně jako české národní parky, i anglický Sherwoodský les přitahuje hodně pozornosti. Nejde ale jen o turisty, vědce nebo místní obyvatele. V posledním půlroce měla obě místa ještě jiné společné zájemce: skupiny lidí, kteří si od cenných území slibovali více než zážitek z pobytu v přírodě. Snahy o využití míst pro zisk úzké skupiny ale zvedla ze židli desetitisíce lidí. Řekli prostě ne.

Když jsme v Hnutí DUHA koncem minulého roku vítali sněmovní změny, které novelou zákona o ochraně přírody přibližovaly naše národní parky Evropě, naši kolegové a kolegyně z britských Friends of the Earth neměli na Vánoce ani pomyslení. Prakticky náhodou zjistili, že mezinárodní chemická firma INEOS plánuje frakovat v Sherwoodském lese. Tato informace spolehlivě zažene chuť na (zajisté bio) vánočního krocana s kaštanovou nádivkou i vidinu několikadenní rodinné pohody u krbu v letitém vlněném svetru s jelenem. Prostě situace, která rozhodila i jinak klidné ostrovany.

Vánoce ve fraku

Jakkoli nám „frakování“ může evokovat povznesenou zábavu anglických gentlemanů, kteří se v elegantních fracích při tónech valčíku snaží zabavit upravené ladies, ve skutečnosti jde o metodu těžby ropy a zemního plynu. Hydraulické štěpení, jak se odborně frakování nazývá, umožňuje těžit z míst, ze kterých by se jinak těžba ekonomicky nevyplatila. Samozřejmě s obrovským rizikem ekologických škod a hazardováním s použitými chemikáliemi.

50 000 Robinů Hoodů

Někdy stačí málo. Třeba jediná zpráva či příběh. Tento příběh zrodil obrovský počet superhrdinů a superhrdinek, kteří se podobně jako Robin Hood postavili mocnosti. A o čem vypráví? O skutečné události. Společnost INEOS plánovala uskutečnit své první průzkumné vrty jen pár set metrů od 800 let starého dubu, pod kterým kdysi spávala družina Robina Hooda. Boom! Během vánočních svátků podepsalo petici přímo na webu Friends of the Earth EWNI 50 000 lidí. Za čtrnáct dní. A nejen to: do kampaně se zapojily různé místní spolky a komunity, celkem 275 000 lidí. Lidé jednoduše nechtěli, aby bylo tohle skoro až posvátné místo za jejich domem zlikvidováno. Mezinárodní zájem o kampaň navíc překvapil i ostrovany. Sherwoodský les zdaleka není známým pojmem jen u Britů. Zatím vítězí. Držme jim společně palce.

Rychlé vytrávení po českých Vánocích: národní parky v ohrožení

V Česku jsme Vánoce zvládli prožít v tradiční klidné atmosféře. Dříve, než jsme stihli shodit nabraná kila a v klidu vytrávit, vrátili čeští zákonodárci horní komory parlamentu novelu zákona o ochraně přírody do Poslanecké sněmovny. Veškerá novoroční předsevzetí vzala za své. O původní novele, která měla mimo jiné zaručit nerušený vývoj divoké přírody na minimálně polovině území parků a otevřít jejich největší poklady ohleduplným návštěvníkům, měli senátoři a senátorky jinou představu. Jejich návrh umožňoval těžit dřevo na většině území národních parků, masivní zástavbu, stavbu přehrad či volný lov zvěře.

V tu chvíli šlo o všechno. I my, Češi a Češky, máme moc. Každý z nás individuálně, ale ještě mnohem více, pokud chceme věci měnit společně. Často na tuto svou superschopnost zapomínáme a to je škoda. Tentokrát jsme však nezapomněli – do kampaně za záchranu národních parků se za jeden měsíc zapojilo přes 55 000 lidí, mezi nimi více než 400 vědců a desítky celebrit, dále 24 spolků šumavských občanů, pět šumavských obcí a desítky environmentálních organizací. Všichni společně jsme žádali zákonodárce, aby hlasovali proti devastaci národních parků. Kampaň vrcholila 21. února velkým shromážděním na Malostranském náměstí. Ti nejzapálenější z nás posílali do Poslanecké sněmovny i všemožné suplementy na zvýšení imunity poslanců a poslankyň, aby náhodou nebylo v chřipkové sezóně kvůli nemocem ohroženo dostatečné kvorum pro odsouhlasení zákona.

Český happy end

Povedlo se! Dolní komora parlamentu smetla ze stolu senátní návrh a 117 hlasy podpořila ochranu divoké přírody v národních parcích. A to hned dvakrát, i přes veto prezidenta Miloše Zemana. Stalo se tak hlavně díky podpoře všech lidí, kterým nejsou poklady naší krajiny a zbytky její divočiny lhostejné. Děkujeme. Další krásný příběh může být náš společný. Divočina totiž má svoji hodnotu v budoucnosti. Navštivte naše webové stránky www.ceskadivocina.cz a sledujte novinky na cestě za divočinou.

REDUKČNÍ DIETA PRO POPELNICE

V našich popelnicích už našťestí nekončí zdaleka tolik skla, papíru a plastů, jako tomu bylo před lety. Barevných kontejnerů přibývá a obaly třídíme poměrně dobře. Jenže obaly nejsou všechno. Podstatnou část směsného komunálního odpadu tvoří bioodpad. Přestože mají obce povinnost zajistit jeho sběr, praxe stále trošku pokulhává. Máme proto jednoduchý tip, jak se ho můžete zbavit, aniž byste ho posílali na skládku nebo do spalovny. Tou cestou je kompostování.

Máte zahradu? Skvělé!

Stačí najít nějaké místo v polostínu, nejlépe pod nějakým listnatým stromem nebo u většího keře. Proč? Kdyby na kompostoviště prudce svítilo slunce, kompost by se vysušoval. Při dešti by se zase vyplavovaly cenné živiny.

Kritérii pro rozhodnutí, kde na zahradě kompost založit, může být celá řada. Co asi budete vyhazovat nejčastěji? Zbytky z kuchyně? Posekanou trávu? Nebo suché listí? Nebude nepříjemně zapáchat? Rozhodnutí je samozřejmě na vás. Na naší zahradě jsme našli prostor pod dožívající jabloní u většího keře. Místo jsme ohradili starými, částečně polámanými, ale nekontaminovanými paletami.

Kout teď „krmíme“ dvěma skupinami bioodpadů: říkáme jim zelené a hnědé. K těm zeleným se řadí třeba tráva, ale i zbytky ovoce a zeleniny, listí, čaj nebo kávová sedlina. Zelené hlavně proto, že jsou vlhké. A pak je tu hnědá skupina čítající třeba větvičky (nejlépe rozdrčené), suché listí a suchou trávu, ale i noviny, papír, skořápky od ořechů či vajec.

Důležité je myslet na to, že ani kompost není „kouzelný kout“, kam se nasype „něco“, co se nechá ležet a z čeho příští jaro vznikne hotová hmota vhodná pro zarytí do záhonů. O kompost je nutné trochu se starat. Jednou měsíčně ho provzdušnit, a pokud je příliš sucho, zvlhčit ho. Ideální je také střídání zelené a hnědé bioodpady ve správném poměru (na 1 díl zeleného 2 až 3 díly hnědé). Pokud pravidelně sekáte zahradu, myslíte na to a trávu prokládejte.

Bydlíte v bytovém domě? Sáhněte po vermikompostéru.

Tři kbelíky nad sebou (třeba od barvy), tmel a žížaly. To je on – vermikompostér. Můžete si ho vyrobit podobně jednoduše jako kompostoviště na zahradě. Pojdte do toho.

Začněte spodním kbelíkem. Do jeho víka udělejte velký otvor. Zůstane vlastně jen obvod víka přiléhající na kbelík. Ten potom tmelem přilepte na vnější část dna druhého kbelíku. Tmel zároveň slouží jako izolace, která nepustí ven vlhkost. Pokud ale budete chtít pevnost spoje pojistit, stačí udělat pár děr po obvodu kbelíku a oba kusy sešroubovat.

Vrtačkou pak do dna horního kbelíku vyvrtejte díry. Slouží k odvodu takzvaného žížalího čaje neboli tekuté složky vermikompostu do spodního kbelíku. V případě potřeby ho pak můžete odlévat a používat k hnojení.

Stejným způsobem jako první dva pak spojte víko prostředního kbelíku s tím vrchním. Pro začátek bude sloužit jako rezervní, ale jakmile se do kompostování pustíte, prostřední kbelík se začne pomalu plnit a rezerva se bude hodit. Víko vrchního kbelíku pak jen provrtejte, abyste zajistili přístup vzduchu. Je dobré pod víko ještě přidat netkanou textilii, která poslouží jako „filtr na octomilky“.

Hotový vermikompostér postavte na místo s teplotou ideálně do 25 stupňů Celsia. Vedle linky, do komory nebo třeba do sklepa bytového domu. Na balkóně byste totiž v létě žížaly uvařili a v zimě by umrzly.

A když jsme u těch žízal: potřebujete sehnat první „obyvatelky“ kompostéru. Stačí napsat „násada žížal“ do vyhledávače a vybírat si. Jako podestýlku pro ně můžete využít trochu hlíny, navlhčených roztrhaných novin nebo trávy. Pak už je začnete „krmit“. Slupky, zbytky ovoce, sedlinu či čajové lístky střídavě zahrabávejte na různá místa kompostéru. Tak, aby nic nevyčnivalo – předejdete tím zápachu a plísni. Vyhněte se masným a mlékařenskými výrobky, kostem a čemukoli tučnému.

BIOODPAD V PARAGRAFECH

Bioodpad tvoří asi třetinu hmotnosti všech komunálních odpadů. Sběr a využití bioodpadu má proto výrazný vliv na snížení produkce směsných komunálních odpadů, které končí na skládkách nebo ve spalovnách.

Sbírat a využívat bioodpady je přitom velmi snadné a není na to potřeba žádná složitá technologie. Například kompostování je pravděpodobně jednou z nejstarších recyklačních metod na světě. Již před dvěma tisíci lety popsal římský učenec a spisovatel Columella v zemědělské příručce, jak mají být zemědělské odpady míchány, vrstveny do hromad, překopávány a nakonec využívány jako organické hnojivo. Římané nazývali tento proces „composta“.

Sofistikovanější je nechat rozpadnout organickou hmotu bez přístupu kyslíku takzvanými anaerobními bakteriemi za vzniku metanu. Metan pak může sloužit jako náhrada zemního plynu v městské hromadné dopravě (takto ho využívá třeba izraelský Tel Aviv) nebo k výrobě elektřiny a vytápění obecních budov či skleníků (jako například v Haňovicích).

Hnutí DUHA i další ekologické organizace dlouhodobě požadují, aby se bioodpady přestaly skládkovat a začaly se využívat. Na skládce se organická hmota bez přístupu kyslíku stejně jako v bioplynové stanici mění na metan, jenž je hlavní součástí skládkového plynu. Metan unikající ze skládek však ničí ozonovou vrstvu Země. Přitom přeměnou na kompost získáme kvalitní hnojivo dodávající do půdy humus, kterého v zemědělské půdě ubývá.

Výsledkem tlaku ekologických organizací byla novela zákona o odpadech, podle níž mají obce od roku 2015 povinnost zajistit tříděný sběr bioodpadů, a to v období od 1. dubna do 31. října. Obce mohou tuto povinnost splnit pouze tím, že postaví kontejnery na sběr bioodpadů do sběrných dvorů. Jenže do sběrného dvora nikdo s hromádkou bramborových slupek nepoběží. Je proto dobře, že mnohá města již přistavují popelnice s tříděným sběrem blíže k domům, ideálně má každý vchod svou sadu kontejnerů na tříděný sběr včetně bioodpadu. Obce tak nicméně činí nad rámec povinnosti dané legislativou. A dělají to proto, že se jim to již nyní finančně vyplatí. Již dlouho se hovoří o tom, že Česká republika má jeden

z nejnižších poplatků za skládkování odpadů a že by se měl zvýšit. Skládkování tedy bude nákladnější, ale sběr a kompostování bioodpadů je levnější už nyní.

Česká legislativa tedy příliš mnoho nepřináší, ale na úrovni Evropské unie se připravuje změna šesti odpadových směrnic označovaná jako „balíček pro oběhové hospodářství“. Evropská komise i Evropský parlament se shodují, že do roku 2025 má být hlavním způsobem nakládání s komunálními odpady jejich recyklace včetně kompostování. Toho lze docílit pouze tak, že se města a obce zaměří na bioodpady, které jsou hmotnostně stejně těžké jako všechny domácnostmi produkováné obaly. O balíčku se bude ještě jednat se zástupci členských zemí, kteří se však tváří, že zlepšit recyklaci na úroveň úspěšných západoevropských zemí je nad jejich možnosti. Rozhodnout by se mělo do konce roku 2017. Členské země pak budou mít rok a půl až dva roky na zahrnutí evropských směrnic do své národní legislativy.

Nechme se tedy překvapit, zda bude u nás, stejně jako v severní Itálii, možné jednoduše třídit kuchyňské bioodpady do malých odpadních kbelíků i v bytových domech. My k tomu budeme naše politiky i nadále motivovat.

Chci se podílet na velkých změnách

Romanu Kaclíkovou jsem potkala poprvé před rokem a půl v Jeseníkách na Zavýjení – úvodním školení pro nové dobrovolníky Vlčích hlídek. Stopování velkých šelem a toulání přírodou s přáteli jí vydrželo jako koníček dodnes. Díky svému zápalu vypomáhá i s koordinováním víkendových akcí. Pamatuji si, jak jednou v malé studené chatce podpalovala oheň a nakonec s hlídačkami zatopili tak, že jsme strávili noc jako v sauně. Lak na dřevěném obložení tehdy téměř stékal dolů... Se stejnou energií naskočila začátkem letošního roku do Hnutí DUHA a stala se vedoucí týmu Ekonomika.

Romčo, kdy ses poprvé setkala s lidmi z Hnutí DUHA?

Před dvěma lety jsem si prošla část šumavské přírody na víkendové exkurzi s Josefou Volfovou, koordinátorkou Rysích hlídek. Její práce na ochraně velkých šelem a další povídání o aktivitách Hnutí DUHA mě nadchly, chtěla jsem se nějak zapojit, a tak jsem se rozhodla stát hlídačkou. Toužila jsem lépe poznat Jeseníky, proto jsem na úvodní školení jela do Ludvíkova.

Jak se ti Zavýjení líbilo?

Musím říct, že ten víkend byl hodně intenzivní. Velká spousta přednášek a vymezený čas utekl rychle. Nebyla to ale jen nudná nalejvárna, přednášky vedli odborníci, například z řad myslivců nebo sokolníků, a byl prostor pro různé názory. Prezentovaná spolupráce s CHKO Jeseníky se mi velmi líbila. Vše bylo skvěle připravené a působilo velmi profesionálně.

Co tě vedlo k rozhodnutí přihlásit se o necelý rok později na inzerát, kde jsme hledali nového kolegu nebo kolegyni?

Lidé, se kterými jsem se setkala na školení nebo na jednotlivých akcích, mi přišli sympatiční. Čím víc lidí z Duhu jsem potkávala, tím víc jsem zjišťovala, jak jsou všichni fajn. Už dříve jsem dobrovolničila, například v útulku pro psy, kde jsem trávila celé víkendy. Po přesunu do Prahy, kde jsem kvůli studiu neměla tolik času, jsem třeba překládala dopisy dětí z Afriky. Takže pro mě ta změna nebyla až tak velká, prostředí neziskovek jsem znala dobře. Moje okolí předpokládalo, že k tomu směřuju.

Opustit dobrou pozici ve velké společnosti chce určitě silnou motivaci. Jak pociťuješ změnu zaměstnání?

V předchozím zaměstnání, ve firmě RWE (aktuálně innogy), jsem dělala projektový management. Ale hodně mě lákalo pracovat

na tématech z jiné strany, podílet se na velkých změnách. Na věcech, co dávají smysl pro ochranu přírody a zachování férových podmínek pro všechny. Když jsem se o tom zmínila bývalým kolegům a kolegyním, hodně lidí mi říkalo, že je to super, že by to taky chtěli, dokonce věděli přesně, kam by šli, ale pak následovala série výmluv, proč to nejde – na prvním místě peníze. Nová práce mě opravdu hodně baví. Jsem ráda, že s Martinem Mikeskou, který v Hnutí DUHA působil deset let, jsme si před mým nástupem zvládli pečlivě předat práci. Aktuálně mě nabíjí hlavně plány na novou odpadovou kampaň, která bude řešit prevenci odpadu. Mezitýmová spolupráce je velmi dobře nastavená, všichni jsou zvyklí spolupracovat a to mám ráda.

Šéfuješ týmu čtyř mužů. Je to pro tebe přirozené?

Z předchozího zaměstnání jsem na to zvyklá. Na pozicích, které souvisejí s energetikou, se zatím pohybuje více mužů. I tým Ekonomika v Hnutí DUHA byl dříve čistě mužská záležitost. Razím nové trendy v zavedených oblastech. Obecně mám na mužích ráda, že jdou hned k věci, emoce neřešíme. Kolegové jsou často velmi rozhodní a ihned začnou dělat na věcech, které společně vymyslíme. Musím říct, že v nich

mám velkou oporu. Jsem vděčná za příjemné prostředí a spolupráci s Jirkou, programovým ředitelem.

Jsi další z řady slovenských kolegů, ale na rozdíl od ostatních působíš v Praze. A taky velmi ladně přecházíš z češtiny do slovenštiny.

Původně jsem z Piešťan. Naučila jsem se česky, protože jsem tu chodila na vysokou a pak začala pracovat ve firmě, kde veškerá komunikace probíhala v češtině. Někteří kolegové si mysleli, že je jejich posláním mě naučit pořádně česky! Jsem v Česku už deset let a přijde mi to naprosto normální. Kdybych žila kdekoli jinde, musela bych se učit místní jazyk ještě rychleji. Pravidla češtiny jsou ale volnější, často ani čeští kolegové neuměli vysvětlit, kdy správně použít slovo lidí a lidé. A tak jsem začala mluvit hodně spisovně, občas mi říkají, že jsem jako paní z počasí.

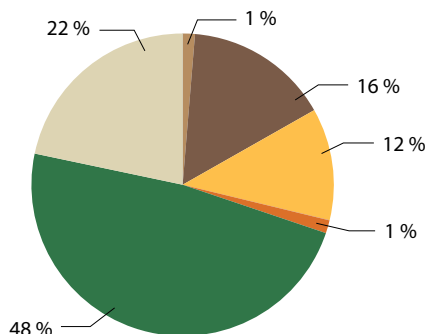
Zvládáš navštěvovat rodné Slovensko?

Je to můj druhý domov! A protože trávím hodně času v přírodě, mám možnost určitého porovnání. Na Slovensku si užívám vysoké hory, kde je možné se ztratit a nepotkat nikoho i několik dní. Ani stánek s párky. V Česku jsou pro mě zvláštností třeba pískovcové skály nebo podmáčená rašeliniště. Taky se v českých lesích o dost méně kácí. Na Nízké Tatry je smutný pohled.

Jak trávíš volný čas, když jsi v Praze?

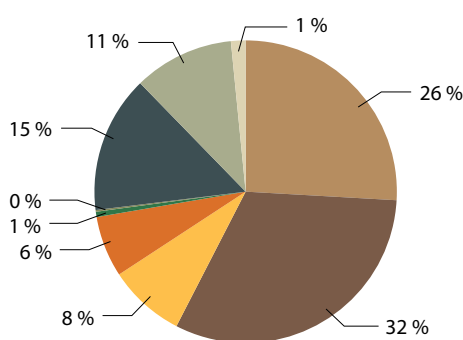
Z Prahy často utíkám pryč. Ve vlacích čtu nebo pracuju, skvěle se v nich soustředím. Ale protože máme dva psy, trávím hodně času v letenských parcích. Nebo s přítelem sportujeme. V Praze máme dost kamarádů z Čech i ze Slovenska, takže pokud zůstanu na víkend, vymyslíme něco společně – chodíme například na „sobotní pho“ do holešovické tržnice nebo do kina, které máme za rohem. Před rokem jsem propadla pečení chleba, je to taková malá alchymie, které se věnuji po večerech.

zpráva o činnosti

Využití individuálních darů

- Koordinace dobrovolníků
- Projekty rozvoje recyklace a čisté energetiky
- Projekty ochrany Šumavy a české divočiny
- Projekty na podporu šetrného spotřebitelství
- Oddíl péče o dárce
- Rezerva na pokrytí činnosti v následujících letech

Zdroje grantů

- EHP a Norsko
- EU
- nadace česká
- nadace zahraniční
- ostatní zahraniční
- samospráva
- státní ČR
- státní zahraniční
- velký dárce

Náklady

18 774 473 Kč

Koordinace dobrovolníků a Škola občanské iniciativy	1 356 687 Kč
Projekty rozvoje recyklace a čisté energetiky	4 869 337 Kč
Projekty ochrany Šumavy a české divočiny	6 537 734 Kč
Projekty na podporu šetrného spotřebitelství	499 758 Kč
Oddíl péče o dárce	3 950 421 Kč
Provoz kanceláře a služby s tím spojené	1 560 536 Kč

Výnosy

20 308 050 Kč

Granty	12 497 053 Kč
Příspěvky individuálních dárců (využité v daném roce)	5 414 289 Kč
Příspěvky individuálních dárců (rezerva na pokrytí činnosti v následujících letech)	1 500 000 Kč
Využití darů z předchozích let	407 930 Kč
Ostatní dary	126 421 Kč
Tržby za prodané zboží	143 396 Kč
Prodej služeb, poradenství	141 541 Kč
Ostatní (úroky, kurzové zisky)	77 420 Kč
Hospodářský výsledek (po pokrytí nákladů projektů a kampaní, bez rezervy na pokrytí činnosti v následujících letech, která byla převedena do fondů)	33 577 Kč

Úspěchů v roce 2016 bychom nedosáhli bez podpory 5 343 přátel Hnutí DUHA. Děkujeme.

Za podporu a důvěru v roce 2016 děkujeme těmto organizacím a nadacím: Česko-německý fond budoucnosti, Dům zahraničních služeb, EuroNatur, European Climate Foundation, Evropská komise (DG Development, Horizon 2020, Intelligent Energy), Finanční mechanismy EHP a Norska (Ministerstvo financí, Nadace rozvoje občanské společnosti, Nadace Partnerství), Grassroots Foundation, Hornorakouská vláda, International Visegrad Fund, Magistrát hlavního města Prahy, Magistrát města Brna, MAVA Foundation, Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra ČR, Ministerstvo zemědělství, Ministerstvo pro místní rozvoj, Ministerstvo životního prostředí, Beleco, Nadace Veronica, Nadační fond rodiny Orlických, Patagonia, Státní fond životního prostředí.

100% Recycled

<http://darce.hnutiduha.cz/odpady>